

Izhaja v Trstu
vsek petek ob 5. pop
Rokopisi se ne vra-
čajo. Nefrankovana
pisma se ne spre-
jemajo.
Uredništvo in upravnštvo
ul. del Lavatolo
št. 1, 1.
Telefon 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne štev. se
prodajajo po 6 stat.

Inserati se računajo
na milimetre v širo-
kosti na kolone, in
sicer po 8 stot. za
vsaki mm. Za več
nego 10kratno obja-
ve pa po dogovoru.
Naročnina za celo
leto K 4.—; za pol in
četrt leta razmerno.

Glasilo „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Izredni občni zbor N. D. O. v Trstu.

V soboto, dne 16. t. m., se je vršil v Sokolovi dvorani v Narodnem domu izredni občni zbor N. D. O. z velevažnim dnevnim redom, ki bi bil s strani članstva pač zaslužil mnogo več pozornosti, kakor pa je bilo v resnici videti. Mogoče je, da je morebiti nekoliko vplivala nato, da udeležba ni bila taka, kakoršne bi bilo pričakovati, zgodnja ura, ob kateri je bil občni zbor napovedan, nekoliko pa tudi lokal, kajti znano je, da vlada v omenjeni dvorani v poletnih večerih vročina, ki skoraj onemogočuje daljša zborovanja. Ali ne glede nato zasluži članstvo ukor, ki ga je izrekel tov. predsednik, kajti dnevni red je bil tako važen, da bi moral zanimati prav vsakogar.

Ako je zaslužilo članstvo to grajo, zasluži pač še večjo grajo in to s strani cele N. D. O. v Trstu, grajo celega narodnega delavstva tržaškega tisti človek, ki je v svoji mržnji proti N. D. O. skušal ali onemogočiti, ali pa vsaj kolikor toliko otežkočiti občni zbor v Sokolovi dvorani, in to je nemškonalni hotelir v Narodnem domu, **Johann Kögl**, ki je trdo pred občnim zborom po svoji nemškonalno zagrizeni maniri zahteval, da se odstranijo iz dvorane za zborovanje pripravljene mize in stoli, češ da je to njegovo in da jih nikakor ne prepušta v uporabo za občni zbor. Narodno delavstvo iz Trsta in okolice pa tudi iz vseh onih jugoslovanskih dežel, po katerih razširja N. D. O. svoj delokrog, sibo pač dobro zapomnilo naklonjenost tega nemškonalnega gostilničarja in kavarnarja vslovenskem Narodnem domu tržaškem.

Izredni občni zbor je otvoril tov. predsednik dr. Mandić, ki je pred vsem pozdravil zastopnika pulske „Narodne Radničke Organizacije“, njenega predsednika tov. **Vrankovića**, navzočega deželnega odbornika g. dr. Slavika ter zbrano članstvo, izrazivši, kakor smo že zgoraj rekli, upravičeno grajo onemu članstvu, ki se ni pobrigalo za ta velevažni občni zbor. Nato je takoj podal besedo strokovnemu tajniku tov. **Ekarju**, da poroča o organizacijskem statutu N. D. O.

N. D. O. v Trstu je dosedaj raztezala svoj delokrog samo na Primorsko, a že v tem kratkem času treh let, kar obstoji N. D. O. v Trstu, se je pokazala nujna potreba, da N. D. O. razširi svoj delokrog na vse jugoslovanske dežele, zastopane v državnem zboru na Dunaju. V ta namen pa je treba pred vsem preurediti organizacijski statut in ga prilagoditi tem novim razmeram. N. D. O. ob času svoje ustanovitve tudi ni mogla takoj misliti na podrobnejšo organizacijo narodnega delavstva, temveč si je v svojem začetku ustvarila statut oz. pravila, v katerem je bilo marsikaj le začrtano v velikih potezah in prepuščeno razvoju organizacije. Triletni obstoj N. D. O. pa ni samo omogočil podrobnejše izvedbe teh načrtov temveč jih naravnost zahteva sedaj; zato je tudi bilo treba novega statuta, ki ima natančne določbe o vseh v organizaciji že sedaj ali pa tudi še v bodočnosti potrebnih tvorbah. Pred vsem gre tu na eni strani za tvorbo strogo strokovnega, na drugi strani pa tvorbe medstrokovnega, ali če jih hočemo tako imenovati, upravnega značaja. Organizacijski statut torej določa na eni strani način ustanovitve, vodstva, delovanja strokovnih skupin, obsegajočih kvalificirano delavstvo in njihove medsebojne odnose, zveze in kulminacijo v skupnem osrednjem vodstvu; na drugi

strani pa določa enako tudi za ostalo delavstvo, ki se ne da uvrstiti v gotove strokovne skupine. Strokovna organizacija ima svoj višek naravnost v osrednji strokovni komisiji, dočim se je za upravno organizacijo iz praktičnih ozirov sprejel provincialni sistem, ki daje posameznim provincijam gotovo avtonomijo, a vendar priznava „osrednjemu izvrševalnemu odboru“ in „letnemu kongresu“ vrhovno vodstvo in nadzorstvo. Osrednje vodstvo ima svoj sedež v Trstu.

V razpravi o organizacijskem statutu se je priglasi k besedi tov. **Vranković**, ki je bil mnenja, da naj bi se tudi za občne zборе deželnih central uvedel sistem delegatov, češ, da bi bila tako izključena majorizacija zunanjih podružnic in skupin po centrali, kakor je to določeno za letni kongres. Ko je nato tov. dr. Mandić poudarjal, da je pri najvažnejšem, pri volitvi odbora zasigurana vsakemu posamezniku možnost, da izrazi svoje mnenje, stem da se voli po listkih in se morejo glasovnice do zaključka volilnega časa doposlati tudi po pošti, in ima sicer vsak član na občnem zboru pravico glasovanja, se je sprejel nato organizacijski statut z malo, nebitveno izpremembo.

O nadaljni točki, „izpremembi pravil“, je poročal tudi strokovni tajnik. Pravila se morajo izpremeniti z oziranjem na novi statut. Glavne izpremembe so sledeče: Poslovni jezik N. D. O. je slovenski, hrvaški in srbski. Delokrog N. D. O. se raztegne na vse jugoslovanske dežele, zastopane v državnem zboru na Dunaju. Dosedanji mesečni prispevki se izpremene v tedenske in sicer se določijo članarina za moške člane na 20 stot. za ženske na 10 stotink tedensko. Vsi člani, moški in ženski, imajo enako pravico pri društveni upravi, smejo voliti in biti voljeni. Osrednjo upravo vodi „osrednji izvrševalni odbor“, obstoječ iz predsednika ter štirih odbornikov in štirih namestnikov. Društveno leto se zaključuje z mesecem decembrom. Meseca januarja se vrši letni kongres, na katerega pošlje vsaka strokovna skupina, podružnica in gospodarske zadrage po enega delegata ki glasuje s tolikimi glasovi, kolikor rednih članov šteje dotična skupina itd. Na kongresu se voli „osrednji izvrševalni odbor“. V slučaju razpusta N. D. O., pripada imovina podpornima zakladoma obeh narodnih delavskih podpornih društev v Trstu.

To so glavne točke. Manjših, nebitvenih izprememb, ki tičejo poslovanje odbora itd. ne navajamo, saj itak vsak član dobi nova pravila, ko jih potrdi osrednja vlada.

Izprememba pravil je bila sprejeta soglasno.

Odobrilo se je nato tudi statut mladinske organizacije, katere glavni namen je: združevati šoli odrastlo mladino, jo vzgojevati v narodnem duhu, izobraževati jo vsestransko in jo tako čim boljše usposobiti za javno življenje. Mladinska organizacija se sicer upravlja samostojno, toda vedno le pod strogim nadzorstvom odbora pristojne organizacijske tvorbe N. D. O. in posebnim nadzornikom, ki je odgovoren odboru za vse delovanje mladinske organizacije.

Pri točki „razno“, se je razpravljalo nato o izletu N. D. O. v Pulo dne 14. avgusta. Poudarjalo se je, da naj se oni, ki se nameravajo udeležiti izleta, gotovo priglase in kupijo vozne listke do 4. avgusta, da bo tako mogoče ugotoviti število izletnikov in najeti primeren parnik.

Ker je bil stem dnevni red izčrpan, je predsednik tov. dr. Mandić ponovno pozivljval članstvo, da naj se čim najži-

vejšje zanima za notranje delovanje N. D. O., da naj se zlasti občnih zborov s tako važnim dnevnim redom, kakor je bil današnji, udeležuje v čim najobilnejšem številu, saj je to le članstvo v korist, ako je natančno poučeno o našem delovanju in uprave N. D. O., in je nato, zahvalivši zborovalce na udeležbi zaključil občni zbor.

S tem občnim zborom in njegovimi sklepi je torej N. D. O. začrtana nova pot. Treba je le enega: vztrajnega, smotrenega dela, in N. D. O. bo v kratkem imela zbrano pod svojim okriljem vse narodno misleče jugoslovansko delavstvo. Za tako delo pa je treba zmognih pa tudi delavoljnih ljudi, in zato se tem potom obračamo na vsakogar, ki v resnici hoče koristiti našemu delavstvu, da posveti svoje moči naši vzvišeni stvari in nam tako omogoči dosego našega cilja — da ohranimo narodu telesno in duševno krepko delavstvo, da tako ohranimo narod narodu!

„ ZVEZA „ JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV. Za naše pravice!

Od dne do dne postaja močnejša organizacija onega jugoslovanskega železničarstva, ki je vrglo od sebe vsak strah in odločno dvignilo kvišku zastavo narodnosti, narodnega ponosa in narodne zavesti. Od dne do dne raste število teh odločnih bojnikov za koristi svojega stanu, obenem pa tudi za pravice svojega rodu in jezika, in naravnost sijajen dokaz tega lepega napredka je bil javni shod, ki se je vršil prošli četrtek v veliki dvorani Narodnega doma v Trstu.

Prišli so v posete jugoslovanskim železničarjem ta dan ljubi bratje in tovariši, sinovi onega krepkega slovanskega naroda, ki se je prvi otresel verig suženjstva, naroda češkega, da se pouče o naših razmerah, da izpoznajo naše delo in da nam ponudijo svojo bratsko roko k čim vztrajnejšemu, uspešnejšemu nadaljnemu delovanju. Prispeli so k nam kot odposlanci one velike zveze vseh slovanskih železničarjev, železničarske lige slovanske, tovariši državni poslanec **Buřival** ter podpredsednik „Spolku českých uředníků železničnických“ **Machek** in tajnik **Havelka**. Da čuje jugoslovansko železničarstvo v Trstu njihove glasove v ciljih in delovanju slovanske železničarske lige, ste sklicali obe naši železničarski organizaciji **Z. J. Ž.** in „Društvo jugoslovanskih železničarskih uradnikov“ javen shod v četrtek dne 14. t. m., katerega se je udeležilo do 500 železničarjev poleg druga narodnega občinstva.

Shodu je predsedoval predsednik „Društva jugoslovanskih železniških uradnikov“, tov. **Zorec**, pri predsedniški mizi pa so bili navzoči poleg čeških gostov še podpredsednik **Z. J. Ž.** tov. **Škerjanec**, drž. poslanec dr. **Rybař** in predsednik N. D. O. tov. dr. **Mandić**. Pred prehodom k dnevnem redu je predsednik v zanosnih besedah pozdravil drž. poslanca tov. **Buřivala** (viharni živio-klici!), drž. poslanca dr. **Rybařa**, tov. dr. **Mandića** kot organizatorja tržaškega narodnega delavstva in oba češka tovariša **Machka** in **Havelko**. Poudarjal je nato, da češki tovariši niso prišli v Trst iz kakih športnih ozirov, ne po zabavi, temveč da nas pokaže v našem boju za naše stanovske in narodne pravice in da nam tako dejanski pokažejo, kaki bratski odnosi vladajo med narodnimi slovanskimi železničarji na severu in jugu. V kratkem se vrši v zlati Pragi kongres lige, na katerem se bo

razpravljalo tudi o stvareh, ki so na dnevnem redu današnjega shoda, in na tem kongresu se bo tudi ugotovilo naše stališče jasno in odločno za nedogledne čase. Jugoslovanski železničarji bijemo hud boj za svoj obstanek proti močni nasprotniški sili, ali ni se nam treba ustrašiti, saj nismo sami, saj so z nami naši severni bratje, saj nas je že sedaj vseh skupaj nad 40000. Zato pa le neustrašeno naprej po poti, ki smo si jo začrtali in ki nam jo bo še natančnejše določil kongres v Pragi. Današnji shod bodi posvečen strogo našim železničarskim vprašanjem, h katerim se je prvi priglasi kot poročevalec tov. **Machek**.

Tov. **Machek**, pozdravljen z živahnim ploskanjem in živičkici je govoril o namenu in delovanju slovanske železničarske lige nekako takole: Dragi bratje! Prinašam vam s severa pozdrave vaših tovarišev, bratov Čehov, ki vsi pripadamo eni veliki rodbini slovanski, ki imamo vsi enake težnje, enake potrebe, enake težave. Prišli smo k vam, da vas še bolj utrdimo v vašem boju za pravice vašega naroda, eksistenco. Ta boj za narodnost in eksistenco se odigrava enako pri vas, kakor pri nas, saj imamo i mi i vi istega skupnega sovražnika. Sovražnika imamo silnega, močnega, brezobzirnega, zato je treba, da smo vsi, vi kakor mi, vedno na svojih mestih, kajti zmaga nam je zagotovljena le tedaj, ako posvetimo temu boju vse naše sile.

Od vseh strani nam preti germanizacija in prav železnica je tista, po kateri se širi germanizacija v našem narodu, in če bomo spali še mi železničarji, potem smo izgubljeni. Borimo se v tem boju le za naše pravice, ki so nam zajamčene po zakonu, borimo se za našo eksistenco. Posameznik v tem boju ne premore ničesar, treba je združitev, sloge, vzajemnosti vsega slovanskega železničarstva, kajti le tako nam more biti uspeh zagotovljen. To nujno potrebo združitve vseh moči so spoznali slovanski železničarji na severu in jugu in tako je prišlo do ustanovitve ene velike skupne organizacije vsega slovanskega železničarstva, ustanovila se je liga slovanskih železničarjev, katere glavni namen je, priboriti slovanskemu železničarju popolno enakopravnost in to ravno tako v jezikovnem, narodnostnem pogledu, kakor tudi v stanovskem.

Dragi prijatelji! Nikar ne mislite, da so pri nas razmere drugačne, kakor pri vas, in bilo je treba velikanskega dela in truda, treba je bilo agitacije od moža do moža, in le tako smo dosegli svoj namen — končno združitev v veliki skupni organizaciji, v ligi železniških nameščencev. In sedaj je naša dolžnost, da posvetimo vse svoje moči delovanju lige, da na podlagi zakona dosežemo naš uspeh.

Liga je imela in bo imela svoje sovražnike, dasiravno nikakor ni njen namen, da bi napadala, temveč edino le, da obrani naše pravice. Vi vsi veste, kolikoga pomena je združenje v organizaciji, zato pa tudi veste, da je bodočnost nas vseh edino le v veliki skupni organizaciji slovanski! (Zivahno odobravanje!)

Prišli smo torej k vam, da bi vam povedali naše misli, da bi utrdili vez, ki nas veže, prišli smo pa tudi, da vas pozdravimo v vašem domu in vas povabimo k sebi, da bi vas mogli tudi mi sprejeti, kakor sprejema brat brata v naši zlati matički Pragi. Verjemite vam, da vam bo naša kraljevska Praga pripravila res tudi kraljevski sprejem. Protektorat nad vso prireditvijo je prevzel mestni zastop praški. In dasiravno smo morebiti medseboj nedini na političnem polju, nismo neadini na stanovskem, kajti tu smo vsi enaki,

Izlet N. D. O. v Pulo dne 14. avgusta!

saj se moramo vsi enako boriti za svoj kruh, tu smo vsi edini. Da se torej vidimo v Pragi združeni vsi slovanski železničarji s severa in juga, v to vam kličem iskren češki „Na zdar!“ (Burno odobravanje!)

K drugi točki dnevnega reda „pre-skrbi v dov in sirot“ govori tov. Havellka, ki poudarja, da pač vse železničarje brez razlike, naj bo to potem uradnik, poduradnik, uslužbenec ali delavec, teži enaka gospodarska beda, vse čuti, kako težko je preživljati rodbino. obširno se bo o tej zadevi razpravljalo na kongresu, a že danes je gotovo, da se gmotne razmere železničarjev ne bodo zboljšale, dokler se ne zviša eksistenčni minimum. O tem je vse slovansko železničarstvo edino, tudi Poljaki, kateri se tudi udeležijo kongresa lige v Pragi, na katerem tako zelo žele češki železničarji pozdraviti tudi svoje jugoslovanske brate, da jim izkažejo vso svojo ljubezen, da tu zadobijo novih moči za nadaljni boj v doseg svojih pravic, v katerem nimajo najmanjšega sovražnika v birokratizmu, ki z vsemi silami deluje na razdelitev naših skupnih moči. Naj le pridejo slovanski železničarji v Prago in tu bodo videli, da Čehom enako bije srce za vsakega Slovana. Eno le poudarja pri tem govornik, kar se je tudi poudarjalo na slovanskem shodu v Sofiji, da se ne more imenovati Slovani tisti, ki tlačijo drugega Slovana! Složnosti, edinosti je treba med nami! Naj le pridejo Slovenci v zlato Prago, kakor k svoji materi, tu se bodo v bratskem krogu svojih slovanskih tovarišev, uverili, da se nobenemu Slovencu ni treba odreči svojega narodnega mišljenja, da mu je tudi kot takemu zagotovljen obstoj. Da se uresničijo naše skupne težnje, v to ime: Na zdar in živeli bratje Slovenci! (Zivahno odobravanje!)

Z dolgotrajnim ploskanjem pozdravljen se oglasi na to k besedi drž. poslanec tov. Burival, da govori k tretji točki dnevnega reda, „jezikovnemu vprašanju železnice“ in „reorganizaciji c. kr. državnih železnic“. Govoril je nekako tako-le:

Veselo spoštovani bratje! Nisem prvokrat v Trstu, videl sem ga že večkrat, a nikdar me še ni navdajala ob prihodu v Trst toliko radost, kakor sedaj, ko mi je razpravljati o naši železničarski organizaciji. Zahvaljujem se vam pred vsem, veselo spoštovani bratje Slovenci, za bratski sprejem in dovolite, da vas tudi jaz pozdravim v imenu „Zemske Jednoty žrizenů drah v království Českém, markrabství Moravském a vévodství Slezském“, slovanske organizacije železničarske, ki šteje danes nad 26.000 čeških železničarjev! (Odobravanje!)

Kdor zasleduje naše gibanje, vidi, da je naše gibanje narodno, to pa zato, ker je za nas Slovane železniško vprašanje sploh pred vsem narodno vprašanje. Imamo i drugih vprašanj, a naš program se izvaja ves v taki smeri, da bi imel od tega korist celokupni češkoslovanski narod, na drugi strani pa, da bi se upošteval tisti, ki dela, da bi se upošteval naš delavec, da bi se mu zagotovilo lepše in boljše življenje, da bi se tako mogel potem bolj zanimati za svojo domovino. Resnica je namreč, da mora le tisti, ki je gmotno, gospodarsko močan, napredovati tudi na drugih poljih, zlasti na kulturnem polju. To je torej glavni namen naše organizacije.

Pa da pridem k današnji temi. Govoriti mi je o „jezikovnem in narodnostnem vprašanju pri železnici“ in o vprašanju reorganizacije c. kr. državnih železnic“.

Obe ti vprašanji zadevate v polni meri železniške uslužbence in že dolgo se ni toliko razmišljalo in razpravljalo o njih, kakor prav v zadnjem času. Nemci so se namreč zelo okrepili pri železnici, znali so si zagotoviti veliko premoč in predpravo na škodo slovanskih uslužbenecov. Nemška promoč je tako narasla, da jim sedaj celo železniško podjetje služi v njihove germanizatorične svrhe. O tem ste se že gotovo tudi sami osvedočili in se osvedočili lahko vsak, kdor le pogleda nekoliko v razmere pri železnici.

Nemški jezik prevladuje povsod, povsod je na prvem mestu, dočim je slovansčina potisnjena na drugo mesto, ali kot pepelka popolnoma v kot, pa naj bo potem to češčina ali pa slovenščina. Ali tem razmeram smo kolikor toliko krivi tudi mi sami, vsa naša javnost, pa naj bo to češka ali slovenska. Vse občevanje in dopisovanje z železniško upravo se je vršilo in se tudi sedaj še vrši skoraj izključno v nemškem jeziku. Če ne bi bilo tega, ne bi bilo, zlasti pri centralnih uradih ne, toliko nemških uradnikov, temveč bi bilo tam mesta za češke in druge slovanske uradnike. Tako so pa nameščeni sami Nemci, ker ni potrebe po uradnikih, ki bi mogli opravljati

svoje posle v slovanskih jezikih, dočim bi morali biti v nasprotnem slučaju tu nameščeni slovanski uradniki. Z ozirom na take razmere je seveda naš boj v resnici težak, in naša dolžnost je, da vedno in vedno opozarjamo našo javnost, na to njeno pogreško, da jo popravi.

Te razmere morajo postati drugačne, a to ne morda, da bi se predručile tako, da bi mi dobili nadvlado, ne, temveč mi zahtevamo edino le enakopravnosti!

Železnica mora biti podjetje kateremu je vsak jezikovni ali narodnostni sovinitel, popolnoma tuj, biti mora edino le podjetje, prepojeno z modernim trgovskim komercialnim duhom, ne pa tako, kakor n. pr. vidimo pri nas v Pragi, da bi bil eden njegovih glavnih namenov germanizacija! Le tako bi mogla prosperirati železnica, ne pa tako, kakor je sedaj, ko mora biti nemška izsiljevalka, ko se mora pri njej delati, kar diktirajo gospodje Nemci, ko je edino le zato, da pri njej dobe mesta nemški uradniki in uslužbeni, in to le najboljše mesta. Edino le najslabša mesta še privoščijo nam. Tam, kjer se le gospoduje, tam je Nemeč, in edino le tam, kjer je treba trdo delati, tam je prostor za Čeha ali ubogega Slovenca!

Svoj izvor pa imajo te razmere v onem zastarelem, še iz leta 1868 datirajočem organizacijskem statutu železnice, ki v svojem § 20. določa nemščino za službeni jezik pri železnici. Kot posledica te določbe se je tudi potem postavil v službeno pragmatiko oni § 5, ki določa, da mora vsak, kdor hoče biti sprejet v železniško službo, dokazati, da je zmožen nemškega jezika, dočim se na zmožnost drugih v deželi navadnih jezikov gleda šele v drugi vrsti, ali pa sploh ne. („To je sleparija!“)

To je naravnost protizakonito, tak zakon je v nasprotju s temeljnimi državnimi zakoni, je neustaven in proti njemu protestiramo najodločneje! (Klici: „Dol žnjim!“)

(Konec sledi.)

zjž.— In zopet Frühwirt. Kuha se nekaj, ali kaj se bo skuhalo, to vedo sedaj edino le ša bogovi pri slavnem ravnateljstvu c. kr. državnih železnic. Ena pa je gotova, da je naš slavn gospod „skladiščni mojster“, da ga tako imenujemo, kakor zahtevamo ta veliki gospod, šel na dopust, pa je bil brzjavno poklican nazaj v Trst k — protokolu. Hm, smrdi namreč nekaj po skladiščih c. kr. državne železnice, smrdi tako, da bo najbrž nekoga zadušilo, in ne bilo bi prav nič čudno, če bi bil ta „neki“ prav „gospod“ Frühwirt. Pravijo namreč, da se je mož preveč „zakopal v koruzo“. Je namreč neka tvrdka, ki odpošilja veliko koruze. Odposlala je je tudi nekega dne večjo množino in to v vrečah. Frühwirt je pri svojem priganjanju baje izpregledal, da je bilo odposlano pet vreč preveč. Odpošiljajoča tvrdka je pogrešila vreče in jih zahtevala od železnice. Frühwirt je bil v zmagati, pa si je kot zrel tiček le znal pomagati. Dospela je namreč zopet koruza in sicer nasuta, pa je določil pet mož in jim naročil, da naj vzamejo iz vsakega vagona koruze za celo vrečo, češ saj se to itak ne bo poznalo. Napravili so tako in so vreče spravili v skladišče. Frühwirt je že mislil, da je iz vode, toda zmotil se je, kajti partijski vodja, ki je imel tedaj službo, ko je prišel lastnik koruze po pogrešene vreče, ni pustil odvesti onih petih vreč iz skladišča, češ da jim je lastnik nepoznan. Frühwirt je bil zopet v zosu. In sedaj protokol. Ta Frühwirt je tekal k predstojnikom, češ da ga ljudje ne spoštujejo dovolj, no, radovedni smo res, kaj bodo ukrenili višji gospodje. Ni vrag, da bodo morebiti izdali celo ukaz, da mora celo skladišče c. kr. državne železnice odslej imenovati Frühwirta — „gospod koruzni mojster“! Mogoče je vse! In ta Frühwirt je baje podpredsednik socialdemokratske skupine železničarjev! Mož, ki priganja ljudi, kakor pse, pa podpredsednik železničarske organizacije! Škandal! In čujte, kaj je še govoril: da bo on s polovico delavstva opravljal vse delo v skladiščih, da je ljudi itak preveč, da le lenobo pa-sejo. In res priganjal in šikaniral je ljudi toliko časa, da jih je nekaj odšlo samih, drugi pa so bili prisiljeni oditi. Zato pa je tudi prišlo tako daleč, da je, če je količkaj več dela, pomanjkanje ljudi, da je že celo „gospod“ Frühwirt sam moral vzeti skladiščno knjigo v roke in tudi kareto. Kak prijatelj delavstva je ta socialni demokrat, kaže posebno ta-le slučaj: Treba je bilo skladati premog in to ponoči. Lastnik premoga je bil pripravljen plačati za

vse delo 160 K, a Frühwirt je rekel, da ni treba toliko, da bodo delavci to napravili za 80 K. To je socialni demokrat, delavec, prijatelj delavstva! Fej!

zjž.— Socialdemokratska beračija. V sredo zvečer je imela skupina I. (južna železnica) socialdemokratske železničarske organizacije v ulici Boschetto shod, na katerem je njihov strokovni tajnik Jože Kopač pel strašansko žalostno pesem o razporu in razsulu rdeče železničarske organizacije. Dolžil je razne sodruge, da mu izpodkopavajo stališče, da rujejo proti njemu iz dobičkarje, ker bi ta ali oni rad zas del mesto „strokovnega tajnika. Rotil je navzoče — bilo jih je kakih 50 ali 60, ko bi skupina morala šteti najmanj 600 članov — naj se bolj brigajo za organizacijo itd. Shod je bil sklican zato, da protestira proti izpremembam provizijskega statuta, ali do kakega sklepanja sploh ni prišlo, ker je Kopač trdil, da bi se „narodnjaki“ norčevali, ko bi izvedeli, da hoče „protestirati“ taka peščica. In celo še ta peščica je hotela ulti Kopaču, tako da so končno morali zakleniti vrata, da niso pobegnili. Sicer je pa tudi res imenitna stvar s tem „protestiranjem“. Prej se ni živ krst zmenil za izpremembo provizijskega statuta, šele sedaj, ko je „Nar. Delavec“ na dolgo in široko pisal o stvari so se spomnili, da bi bilo treba protestirati. Pa so tudi hoteli nekateri protestirati, ali Kopaču se le ni dalo in končno so nekako eskamotirali večino za sklep, da se protestni shod vrši prihodnji teden. „Najmanj šeststo vas mora biti“, je vpil Kopač, ali kakor se nam zdi, bo prihodnji teden še manj, kakor pa je bilo v sredo. Kopačeva slava je pač otemnela in nam se mož, odkrito povedano, smili. Zapuščajo ga vse skupine, ruvanje proti njemu je splošno, in prav lahko se zgodi, da bo nekega lepega dne odletel, vzlic temu da je vse svoje najboljšje moči pustil v korist socialni demokraciji. In mož je družinski oče s celo kopico otrok! Da, da, tako je pri socialnih demokratih, kjer se dela le za strankarski, ali pa osebn dobiček! Korita, korita! Vsak bi rad žrl iz njih, vsak bi se rad pital s „flikami“, ki jih delavstvo plačuje teden za tednom, vsak bi si rad pasel svoj lastni trebušček, zato pa taka zavist, zato toliko ruvanja in hujskanja, zato pa tudi polom in razpad. Je pač res za prava beračija pri naših rdečih prijateljih. Kopačev slučaj tako jasno slika te razmere, da jih ne more boljše. Prej ali slej bo ta kriza dosegla vrhunec in potem bo šlo navzdol, to pa s tako hitrico, da propada ne ustavi nihče več. Za nas bodi vse to pač le resen nauk, kako se ne sme delati v organizaciji!

zjž.— Zahvala. Podpisana, vdova po ponesrečenem čuvaju c. kr. državne železnice Martinu Hačinu, se zahvalujem „Zvezi Jugoslovanskih železničarjev“ katere član (podružnica „Kranj“) je bil moj mož, za naklonjeno podporo v znesku 35 K in priporočam to velekoristno društvo vsakemu slovanskemu železničarju.

Jera Hačin, vdova.

zjž.— Veselica podružnice Z. J. Ž. „Kranj“. V nedeljo, dne 10. t. m., se je vršila veselica podružnice Z. J. Ž. „Kranj“ na vrtu gostilne M. Rant. Kranjsko narodno občinstvo je prihitelo v velikem številu na to veselico, da tako pokaže svoje simpatije narodno čutečemu železničarstvu. Na veselici se je razvila prav pristrčna, domača zabava, med katero nas je razveseljevala godba kranjske požarne brambre, katere prvi nastop je že pokazal dokaj dovršenosti. Ne smemo pozabiti onih dobrotnikov, ki so prispevali z darovi, in in dražestnih gospodičen, ki so s svojim požrtvovalnim delom veliko pripomogle k lepemu gmotnemu uspehu naše veselice. Vsem prav iskrena zahvala! Čisti prebitok znaša 206 K 52 vin.

zjž.— Zahvala! Podpisana se zahvaljujema podružnici Z. J. Ž. — „Kanal“ za izredno podporo, katero sva dobila jaz Jakob Medvešček iz Plav v slučaju bolezn v znesku K 10 in jaz Stefan Gabrijelčič iz Prelesja ob priliki pogreba svojega otroka v znesku 4 K. Najpristrčnejša zahvala!

zjž.— Zahvala. Podpisani se zahvaljujem „Zvezi Jugoslovanskih železničarjev“ za izredno podporo v znesku K 10. Iskrena hvala!

Peter Likon
sprevodnik v Mariboru.

Domače vesti.

d— To so zagrizenci! V prosti luki gospodari kot inspektor železniškega prometa neki Scabini, znan kot velik italijanskonarodni zagrizenec. No mi bi mu tega nikakor ne zamerili, saj ima mož kot Italijan pravico, priznavati se za Italijana, toda kot uradnik c. kr. javnih skladišč pač nima prav nobene pravice, stresati svojega italijanskonarodnega sovinitzma v službi po prosti luki. Kak vtis pač mora napraviti n. pr. na ljudi, ki so prepričani, da uradnik v c. kr. podjetju ne sme poznati v službi nobene razlike med narodnostmi, pa vidijo, kako celo uradnik z zlatim ovratnikom kakor bik, ki zagleda rdečo marelo, skoči na železniški uradni razglas in strga slovenski del, češ da on ne trpi kaj takega. Pomislite, inspektor c. kr. javnih skladišč, visok uradnik, pa nima toliko oblasti nad samimi seboj, da bi se vzdržal takega sramotnega, vse obsoje vrednega čina vsaj vspričo drugih ljudi. Kak respekt naj imajo potem ljudje pred takim inšpektorjem, ali morete imeti še kako zaupanje vanj, ali mu morejo zaupati da bo nastopal nepristransko, ko vidijo, da ga že slovenski razglas tako razburi, da pozabi sam nase in svoje stališče, da se spozabi do takega, vsakega pametnega, še bolj pa visokega uradnika nevrednega čina! Inspektor Scabini se je s to svojo zagrizenostjo pač morda prikupil gotovim ljudem, ali ljudem, ki imajo kaj možgan v glavi, pa je pokazal, da ni vreden mesta, katero zavzema. Poskrbeli bomo, da ta stvar ne bo ostala samo v prosti luki.

d— Nismo sami. Resnica je bila in bo, da posameznik premore pač malo, ali ali pa tudi čisto nič, dočim pa je v združenju velika moč. Ako pogledamo nazaj par let, ko še ni bilo N. D. O., kak revež je bil slovenski delavec v Trstu, medtem ko je danes narodno delavstvo v Trstu postalo činitelj, s katerim radi ali neradi morajo računati tudi njegovi najljutejši sovražniki. Toda končni cilj, da bi narodno delavstvo popolnoma zavzelo tisto mesto, katero mu gre po njegovem številu in njegovi moči, pa vendar še ni dosežen, upamo pa, da tudi ta končni cilj ni več daleč. Narodno delavstvo si je ustanovilo svojo organizacijo, čuteč potrebo združitve, a ta potreba obstoja tudi danes, in zato je N. D. O. iskala zveze z enakočutečimi organizacijami in našla je je tudi pri severnih naših slovanskih bratih Čehih, ki se vedno tem življeje zanimajo za delovanje N. D. O. Tako je glavno glasilo češkega narodnega delavstva, „Česke Slovo“ pred kratkim priobčilo jako simpatičen uvodni članek o delovanju N. D. O., in to ni bil prvi, saj ta list poroča skoraj redno o vseh važnejših dogodkih N. D. O. Ravno tako naklonjeno je naši organizaciji glasilo češke mladine, „Mlade Proudny“, ki ima v vsaki številki poročila o nas in našem delovanju. Tako vidimo, da nismo sami, da imamo za seboj tisoče in tisoče narodnega delavstva češkega, in zato lahko brez strahu gledamo v bodočnost, kajti ta bodočnost je naša, našega narodnega delavstva!

d— Kdo laže? Tako smo vprašali v zadnji naši številki, govoreč o shodu socialnih demokratov, na katerem so poročali o pridobitvah za uslužbenstvo c. kr. javnih skladišč. Poročali so tu, da je finančno ministrstvo dovolilo, da se izplačajo kavcije. Informirali smo se tozadevno že ob svojem času, pa tudi zopet še enkrat v zadnjih dneh, a izjavili so i dvorni svetnik Minaso, i nadinšpektor Neth i inšpektor Polacco, da to ne odgovarja resnici, da ministrstvo ne dovoli izplačila kavcij! Kdo torej laže? Kdo farba delavstvo? Ali niso ti lažniki socialdemokratje? So, so in so! Da, in potem še vstane med njimi oni Giacomini, ali kakor mu pravijo, Gorsa, ki je že pri vseh mogočih strankah lizal krožnike, ki je bil italijanski liberalni nacionalc najbujše vrste, se potem prelevil v tiča brez glave in brez repa, potem postal socialni demokrat, sploh pravi kameleon, ki menja barvo, kakor mu pride ravno prav, in napada na shodih ljudi, katerim ni vreden niti da bi jim odvezal črevlje, in jim očita, da sede na dveh stolih. Spravi se je na tov. Kranjca, češ da je „podpisal neki socialnodemokratski memorandum v zadevi hangarskih asistentov itd. Da, kaj pa je storil stem Kranjc? Ali je storil kako pregreho, ako se je kot vedno odločen slovenski narodnjak, ki ni nikdar menjal svoje barve, pokazal solidarnega s svojimi sotovariši asistenti? Ali ni bila to njegova dolžnost? Ali bi mu ne bili prav gotovo vsi taki kričači, kakor je Gorsa,

Tovariši!

Širite naše glasilo!

očitali sicer, da dela zgago, da je celo krumir, ali kaj podobnega! Saj vas poznamo, hinavci, kakšni ste! Da, res vsa čast: lažejo, kakor bi pes tekel, čast krađejo, kakor sraka zlatnino, in potem pa po shodih hinavsko zavijajo oči, češ: bodi bog zahvaljen, da nismo taki, kakor so drugi ljudje, posebno pa ta-le ali pa onile. Le pogledite, vi delavci, nas, rešitelje in reševalce delavstva! Mi smo tisti, ki smo vam pridobili to in ono, mi smo tisti, katerim se imate zahvaliti za vse, kar imate sploh! Delavec pa gleda in gleda, kakor Krjavelj na barki in — ne vidi nič! No, le tako naprej, saj se jim pa tudi ne bo zgodilo prav nič drugače, kakor s Krjavljevim hudičem — delavstvo mora spoznati prej ali slej ta švindel in tedaj bo tudi štrbunknilo nekaj v morje, a to bo socialna demokracija z vso svojo lažjo in hinavščino!

d— Člane N. D. O. pri sv. Jakobu opozarjamo nato, da odslej posluje vsako soboto in ponedeljek zvečer od 6. do 8. ure, in vsako nedeljo od 9. do 12. ure dop. v prostorih N. D. O. društveni uradnik tov. Zadnik kot blagajnik. Tako je omogočeno članom pri Sv. Jakobu, da te dneve ob označenem času lahko plačajo svoje organizacijske prispevke, ne da bi jim bilo treba hoditi v centralo.

d— Izlet v Pulo. Kakor smo že poročali v par številkih, priredi torej N. D. O. v nedeljo, dne 14. avgusta t. l., celodnevni izlet v Pulo s posebnim parnikom. Priprave za izlet so v polnem tiru, tako v Trstu kakor v Puli. V zadnji številki smo objavili natančne pogoje. Voznina stane torej K 3.60 za osebo, pri čemer pa je že všteta vstopnina k veliki veselici v Puli. Natančnega odhoda parnika iz Trsta do danes še ni bilo mogoče določiti, pač pa to objavimo v prihodnji številki. Danes ponavljamo le, da naj se vsak, ki se misli udeležiti izleta, gotovo pripravi in kupi vozni listek zadnji čas do 4. avgusta, da se more naročiti primeren parnik. Rekli smo zadnjič, da mora biti do 4. avgusta priglasi vsaj 1000 udeležnikov, da se more naročiti velik parnik, to tudi velja slej ko prej. Zato opozarjamo narodno delavstvo in drugo občinstvo, naj nikakor ne odlašajo s priglasi in nakupom vozni listkov, kajti ako do 4. avgusta ni razprodanih toliko vozni listkov, da bi se mogel najeti velik parnik, bo treba vzeti manjšega, to pa samo za število izletnikov, ki se priglase do 4. avgusta. V takem slučaju se ne bo potem mogoče ozirati na tiste, ki bi se priglasi po 4. avgustu.

d— Zanimanje za izlet v Pulo je veliko. Zlasti velja to za našo tržaško okolico. Sporočilo se nam je celo, da se udeležiti izleta večje število naših vrlih okoličank v svojih krasnih starodavnih narodnih nošah. Izletni odbor je ozirom nato, da bodo te narodne noše gotovo v pravi okras izleta, sklenil, da rezervira za vse udeležnice izleta v narodnih nošah na parniku prostora v II. razredu ob vozni listkov za III. razred. Kako zanimanje vlada za izlet, priča tudi dejstvo, da so se začeli prijavljati izletniki celo na Goriškem. Vsekako smo prepričani, da bo izlet z ozirom na število udeležnikov uspel kar najboljšje.

d— Vozni listki za izlet v Pulo se dobivajo odslej v sledečih lokalih: „Delavsko podporno društvo“ (Narodni dom, Trst); „Tržaško podporno in bralno društvo“, (ul. Stadion 19); „Konsumno društvo“, Rojan; „Narodni dom“, Barkovlje; „Gospodarsko društvo“, Prosek (Drag. Starc); „Narodni dom“, sv. Ivan; „Gospodarsko društvo“, Rocol; gostilna Miklavčec, Sv. M. Magd. Spodnja; „Gospo-

darsko društvo“, Škedenj; Konsumna zadruga N. D. O., ul. del Bosco, Škedenj in ul. Miramare; „Pri Tirolcu“, Sv. M. Magd. Zgornja; Sosič Andrej, Opčine; „Konsumno društvo“, Bazovica; gostilna „Delavskega konsumnega društva“, „Jadrana“, Gregor Babič, pri Sv. Jakobu; gostilna N. D. O., ul. Carradori (Hinko Kosič), v veži „Narodnega doma“ (ga. Biček) v Trstu; v „Narodnem domu“ v Ricmanjih; v uradu N. D. O. v ul. Lavatoio št. 1. Voznilistki se tudi lahko naroče po pošti. Poslati je treba obnem z naročilom tudi denar za listke.

d— Iz proste luke nam poročajo: Gospod urednik! Ne verjamete, kako ste s svojo zadnjo številko „Narodnega Delavca“ razjarili onega velikega gospoda z Opčin, ki se piše za Jakoba Sosiča, ko ste mu povedali kar mu gre. Mož je seveda čital „Narodnega Delavca“, in „pohvala“, ki ste mu jo dali, da je tako razburila, da je pihal kakor gad. Mož je jako čuden. Namesto da bi se potrkal na svoje prsi in rekel: „Jakec, kriv si, najboljše se!“ pa je šel in kričal po prosti luki, da ima on platno in škarje v roki, da se bo torej zgodilo le, kar bo on hotel, da bo že gledal nato, da bodo delavci odslej še bolj „švicali“, kakor so dosedaj. Ne boš, Jaka! Le počasi! Delavstvo ni živina in se nikakor ne bo dalo priganjati, kakor bi rad gospod Jaka, še manj pa se bo dalo psovati. Naj se le še enkrat ponovi tak slučaj, in potem gorje tebi, Jaka! Saj vemo za studenec, pri katerem se dajo pošteno izprati še bolj vmazana usta tudi kakega pometiškega kapota. Tako, gospod Jaka! Le pamet, ne pa kričanja in psovanja!

d— Ljubljanska N. D. O. ima jutri, v soboto zvečer, izredni občni zbor, na katerem se sprejme organizacijski statut, kakor ga je pred kratkim sprejela tržaška N. D. O. Tako bomo imeli toraj, ko se sprejme skupni statut, N. D. O. organizirano povesd v naših jugoslovanskih deželah popolnoma enako. Ljubljanska N. D. O. potemtakem izgubi svojo samostojnost in bo pripadla pod osrednje vodstvo v Trstu. V Ljubljani bo odslej sedež deželne centrale, kakor bo to tudi v Gorici, Puli itd. N. D. O. pridobi stem jako veliko, kajti prav to, da je bila dosedaj ločena ljubljanska N. D. O. od tržaške, je zaviralo njen napredek. Odslej pa, ko bo ena organizacija, ko bo povesd uvedeni enako delovanje, ko bodo povesd uvedeni enaki podporni in drugi zakladi, se je gotovo nadejati, da je bodočnost N. D. O. tudi na Kranjskem zagotovljena. Občnemu zboru v Ljubljani želimo popolnega vspaha.

d— Ljubega gosta je imela N. D. O. v četrtek zvečer v svojih prostorih. Posetil nas je češki državni in deželni poslanec tovariš Vaclav Klofač, ki se je vračal z vseslovanskega shoda v Sofiji preko Carigrada zopet nazaj v svojo domovino. Ogledal si je naše prostore in se dal kolikor mogoče natančno informirati o razmerah N. D. O. in Z. J. Ž. Obljubil nam je tudi, da se bo pred vsem časopisje narodne socialne stranke češke čim najživejše zanimalo za vse gibanje N. D. O., katera ima prav v tej češki stranki svoje najboljše prijatelje. Čim boljše je poučena češka javnost o našem delovanju, čim bolj se bo zanimala za nas, tem tesnejše bodo postale zveze med našimi severnimi brati in nami. Zato pa tudi s srčnim veseljem pozdravljamo možje, ki, kakor tov. Klofač, z vso vnemo delujejo nato.

d— Zaradi izleta N. D. O. v Pulo je bralno pevsko društvo „Ladja“ v Devinu, ki je nameravalo dne 14. avgusta slaviti razvitje svoje društvene zastave,

preneslo to veselico na dan 21. avgusta, da tako omogoči tudi N. D. O., da se udeleži te za Devin tako pomembne slavnosti.

d— Narodna društva, ki se nameravajo udeležiti izleta v Pulo, se že prav pridno prijavljajo. Pred vsemi omenjamo tu bratsko pevsko društvo „Ilirijo“ pri sv. Jakobu, ki se udeleži izleta s približno 40 člani in tudi nastopi pri veliki veselici v Puli, priglasi se je tudi Vrdelski Sokol, ki se udeleži izleta po večji deputaciji, ravno tako tudi Rojanski Sokol in pa pevsko društvo „Zarja“. Kakor čujemo se v kratkem priglasi še več društev.

d— Vsem naročnikom našega lista nujno priporočamo, da nam naznanijo vsako nerednost pri dostavljanju lista po pošti. Saj tu ni treba ničesar posebnega. V odprtem pismu naj reklamirajo dotično številko n. pr. takole: „Št. 29. „Narodnega Delavca“ nisem sprejel“. Pristaviti je treba edino le še natančni naslov. Zunaj naj ovitek pa se napiše zgoraj: „Reklamacija“. Pismo se naslovi na upravo „Narodnega Delavca“, Trst, ul. Lavatoio št. 1. Tako bomo takoj mogli ustreči dotičnim naročnikom z drugim izvidom. Prosimo pa tudi naročnike, ki izpremene svoje stanovanje, da nam to takoj naznanijo. Ako se bodo potem še dogajale nerednosti, smo prepričani, da se dogajajo le na pošti. Zasedovali jih bomo z vso strogostjo in krivce brez usmiljenja navadili, da store svojo službeno dolžnost. Red mora biti, in če ga ne dosežemo zlepa, ga bomo zgrda!

d— Trst-Sv. Jakob. V zadnjem dopisu se je slikala nujna potreba za shajlišča in za skupne prostore. Omenili so se Narodni domovi, ki se nahajajo že v vseh mestnih okrajih, kjer se zavedni Slovenci malokje v tako velikem številu, kakor ravno pri Sv. Jakobu. Tukaj bi imelo društvo „Narodni dom“ pač dokaj hvaležnega dela, ako bi z deleži, ki jih je nabralo za tržaški „Narodni dom“, zapričelo svoje delovanje. Danes so razmere pri Sv. Jakobu take, da bi tudi požrtvovalnost s strani našega delavstva ne izostala. Razun tega pa je posestnik, ki bi eventualno prodal za tako stavbo zemljišče, zelo naklonjen tej ideji. Da bi se „Narodni dom“ pri Sv. Jakobu nujno potreboval, je dokazano, da bi pa tako poslojje neslo tudi v drugem oziru, leži na dlani. Pri Sv. Jakobu je nujno potrebna slovenska kavarna, v kateri se bi lahko dobili vsi dnevni časopisi. Slovenci zahajajo sedaj v kavarno, ki je vse drugo poprej, nego kavarna. Za voditelja take slovenske kavarne bi imeli takoj človeka na razpolaganje. Vsi predpogoji razun sredstev bi bili dani, ter bi trebalo le nekoliko požrtvovalnosti in dobre volje. Slovensko delavstvo bi z istim veseljem prispevalo v ta namen, kakor je storilo za tržaški Narodni dom, in tudi razna konsumna in

pevska društva ne bi zaostala s svojimi prispevki, ker bi bilo to le njim v korist. Narodni dom pri sv. Jakobu bi bil tako zbirališče za vse šentjakobske Slovence, v njem bi imela prostora narodna društva, a obnem bi bilo v njem še dovolj mesta, ako ne za drugo, vsaj za narodno kavarno, ki je, kakor smo že prej rekli, tako zelo potrebna pri sv. Jakobu. Vemo, da bi morda kdo rekel, da bi Narodni dom pri sv. Jakobu škodoval Narodnem domu v mestu, ali ta pomi-lek pač ne more priti v poštev z ozirom na velike koristi, ki bi jih imelo slovenstvo šentjakobskega okraja od Narodnega doma pri sv. Jakobu. Sicer pa, roko na srce, koliko šentjakobčanov pa zahaja v kavarniške in gostilniške prostoune hotela „Balkan“? Torej ne bi bilo bogve kake škode. Mi se bomo vsekako živo zanimali za to stvar in ne bomo mirovali prej, dokler nismo zagotovljeni, da se uresničijo naše želje.

d— V Puli bo jasno! Kakor čujemo, prirede pulski socialni demokrati v nedeljo, dne 14. avgusta, izlet v Koper. Imeli bomo torej jasno, vedro vreme, ker ne bo ljudi, ki bi nam skušali z izzivanjem kaliti našo radost ob našem izletu v Pulo.

d— Pevsko društvo „Ilirija“ se že danes pripravlja, da poleti z N. D. O. v Pulj, kjer namerava tudi nastopiti z nekaterimi pevskimi zbori. Društvenikov in njih prijateljev bo okrog 40. Ob enem se priporoča „Ilirija“, da naše delavstvo v obilnem številu poleti veselico, ki se bo vršila 21. avgusta v prostorih „Konsumnega društva pri Sv. Jakobu“ prigodom obletnice razvitja društvene zastave. Program veselice bo tako raznovrsten, da se bo vse, staro in mlado, lahko zabavalo po svojem okusu. Pevske točke se bodo proizvajale pod spretnim vodstvom društvenega povodnje, g. J. Laha; šaljiva tombola bo prinesla krasnih dobitkov, pri šaljivi pošti se bodo pridajale Ciril-Metodove razglednice in narodni koleki, za „Narodnega Delavca“ pa bo čakala puščica na blagajniški mizici. Vse bo na razpolago, samo da bo dosti naših zavednih ljudi, ki znajo ceniti požrtvovalnost pev. dr. „Ilirije“. Na svidenje!

d— „Rdeči Prapor“ ponavlja v svoji torkovi številki neresnice, ki so jih socialni demokrati trosili na shodu, na katerem so poročali o pridobitvah za uslužbenca c. k. javnih skladišč. K tem neresnicam pa dostavlja še drugo laž, češ da je N. D. O. kopirala spomenic, ki so jo v zadevi uslužbenca c. kr. javnih skladišč vložili socialni demokrati. Priznava pa ob enem „Rdeči Prapor“, da je socialnodemokratska organizacija zavrnila ponudbo N. D. O. za skupno delovanje v tej zadevi. To priznanje nam popolnoma zadostuje za našo trditve, do so socialni demokrati bili tisti, ki su kršili delavsko solidarnost ne pa mi! Seveda pristavlja „Rdeči Prapor“, da

Novo pogrebno podjetje

se je preselilo v Corso št. 49. (vogal Trg Goldoni).

Zaloga oprave ulica Massimo D'Azeglio št. 18.

Prireja pogrebe od najprostejše do najelegantnejše vrste v odprti, kakor tudi v s kristalom zaprtih vozovih.

Ima bogato zalogo vseh potrebnih za mrliče, kakor: kovinaste in lepo okrašene lesene rakve; čevlje, vence in umetnih cvetlic, kovine, porcelana in perl.

Bogata zaloga: VOŠČENE SVEČE. Cene nizke, da se ni bati konkurence.

Za slučaj potrebe se uljudno priporočajo

Telefon št. 1402

HENRICH STIBELJ in drugi.

Delniška glavnic: K 15,000.000.

OSREDNJA BANKA

ČEŠKIH HRANILNIC

Vlog okoli: K 115,000.000
Naslov za brz.: SPOROBNKA

Telefon 19-95.

Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3.

4 1/4 0/0

vloge na knjižice.

MENJALNICA. — BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Centrala denarnih

zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4% bančne obligacije.

Premijene vloge

4 3/4 0/0

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodajalne: ulica Bosco 17.

II. ul. Miramare

Čisti dobiček tega Vašega prvega gospodarskega podjetja je namenjen le

:: Telefon: št. 23-21. ::

III. v Škedenju.

Vam in Vaši sveti stvari!

so bili socialni demokrati pripravljene skupno delovati z „narodnimi delavci“. To se pravi: socialni demokrati so bili pripravljene izrabiti narodno delavstvo v svoje strankarske namene. Prav srčno so želeli, da bi bilo narodno delavstvo zapustilo svojo organizacijo in s svojim številom, ki je posebno v prosti luki znatno višje od onega socialnih demokratov, podprlo socialne demokrate, ki bi se bili potem bahali, češ: glejte, cela prosta luka je naša, vse delavstvo v prosti luki je naše, mi smo pridobili to in to in prav mi sem! Socialni demokrati so mislili, da jim bo šlo narodno delavstvo na ta lim, pa so se varali, in zato sedaj taka je za, tako sovražstvo. In sedaj trdijo ti patentirani lažnjivci in hinavci, da N. D. O. ne šteje v prosti luki niti 50 članov! Revčki! In poglejte njihovo trditve: „kdor ne razume, da se delavski boji s kapitalom izvajajo samo z močno mednarodno delavsko organizacijo, ki nima na razpolago polne blagajne, da lahko podpira delavstvo v boju, in kdor tega ne razlaga delavcem, je slepar in izdajalec delavstva!“ Ne vemo, ali se je že začelo mešati socialnodemokratičnim velikim gospodom! Torej slepar in izdajalec je tisti, ki ne razume tega in tudi ne razlaga tega delavstvu? Bogme, da niste mogli boljše povedati. Saj ste si stem menda vendar sami izdali imenitno spričevalo sleparjev in izdajalcev delavstva. Kajti da bodete podpisali delavstvo iz praznih blagajen, to se vendar pravi delavstvo tako neusmiljeno farbat, da bolj ni mogoče. Večjega sleparja si pač nihče ne more misliti, kakor tistega, ki hoče dajati podpore, ako sam nima ničesar. In po vašem obstoji moč organizacije v tem, da nima na razpolago polne blagajne! Saj pravimo, meša se vam, pa še hudo! Da imate prazne blagajne, vam radi verjamemo, saj pravite v istem članku, da delavstvo, seveda vaše, zelo zanemarja organizacijo. Zato pa tudi take zmešane trditve in zato tudi ni čudno, če vam delavstvo danzadnevom bolj obrta hrbet. Le tako naprej, če je vam prav, nam je tudi!

Organizacijske zadeve.

o— **Osrednji odbor N. D. O.** ima danes zvečer točno ob 7. uri zelo važno sejo. Prosimo tov. odbornike, namestnike in odposlance skupin, da se seje udeležijo točno in v polnem številu.

Predsedstvo N. D. O.

o— **Sestanek zaupnikov vseh skupin** se vrši danes, v petek, točno ob 8. uri zvečer v društveni dvorani N. D. O. ul. Lavatoio.

o— **Sestanek skupin pri Sv. Jakobu.** Jutri, v soboto, ob 8. uri zvečer, se vrši v društvenih prostorih pri Sv. Jakobu sestanek skupin šentjakobskega okrožja. Upamo da se tega sestanka udeleži članstvo v čim najobilnejšem številu.

o— **Krajevna skupina N. D. O. „Sv. Marko-Sv. Andrej“.** Podpisani v ljudno vabim vse tovaršje odbornike te skupine k redni seji, katera se bode vršila jutri v soboto, dne 23. t. m. v društvenih prostorih pri sv. Jakobu. Tovariši! Na dnevnem redu je več važnih točk, zato prosim, da se te seje vsi udeležite.

R. Pregarec, predsednik.

o— **Podruž. „Ajdovščina“ občni zbor** se vrši v nedeljo dne 24. t. m., točno ob 3. uri popoldne v Sokolovi telovadnici v Ajdovščini. Dnevni red: 1. Nagovor predsednika, 2. poročilo tajnika in blagajnika, 3. volitev odbora, 4. poročilo o razvoju organizacije (poročata predsednik N. D. O. v Trstu, tov. dr. Mandić, in strokovni tajnik tov. Ekar), 5. razno. K točni in polnoštevilni vdeležbi vabi

E. Reyer, tč. predsednik.

Z ozirom nato, da se vrši v Sv. Križu pri Ajdovščini veselica ondotnega bralnega društva, se po občnem zboru nameravana veselica ne vrši.

Sklad „Narodnega Delavca“

V soboto, dne 9. t. m. se je nabralo na sestanku skupin N. D. O. pri sv. Jakobu skupaj K 3.32. V nedeljo na protestnem shodu uslužbencev c. kr. javnih skladišč K 8.60. Tov. dr. Mandić tedenski prispevek K 1. Iz puščice v gostilni N. D. O. K 11.93. Nabrano v Ricmanjih dne 17. t. m. K 1.46

Skupaj K 26.31
Prenos iz št. 27. K 64.35
Skupaj K 90.66

DOPISI.

Iz Zagorja ob Savi. Dne 17. t. m. je bila pri nas slavnostna otvoritev II. Sokolskega doma na Kranjskem. Ta dan se je pokazalo 20-letno delovanje našega društva. Sokolska in druga društva, kakor tudi drugi posetniki so se udeležili te slavnosti iz vseh slovenskih bližnjih kakor tudi večjih daljnih krajev. Ob 1/2 9. uri popoldne so došli Sokoli in drugi posetniki slavnosti z vlakoma iz Ljubljane in Zidanega mosta. Pozdravil jih je brat tajnik s kratkimi navdušenimi besedami. Zahvalil se mu je brat Bukovnik, zvezni zastopnik.

Po sprejemu so odkorakali Sokoli v Zagorje. Z vse naprednih hiš so plapolale slovenske trobojnice. Vrle Slovenke so sipale točo dišečih šopkov z veselimi: „Živijo!“ in „Nazdar!“ klici na mimo gredečo Sokole. Pozdravljalo jih je več slavolokov. Pred Sokolskim domom pozdravil jih je brat dr. Zarnik, pri občinskem uradu pa nato župan brat Weinberger z naprednimi odborniki. Na to so se razšli k zajutruku. Po zajutruku so bile vaje za popoldanske proste vaje. Potem je bila slavnostna otvoritev. S kratkimi besedami je izročil ključke brat Poljšak starosti bratu dr. Zarniku, za kar se mu je ta zahvalil. Na to je zapelo Glasbeno društvo slovanško himno „Hej Slovani“, pelo je tudi vse navzoče občinstvo. Ko se je himna odpela, ni bilo ni konca ni kraja „Živijo!“ in „Nazdar!“ klicev, nakar je opisal brat Puc ustanovitev in delovanje Zagorskega Sokola. Za tem je nastopilo še več govornikov.

Potem je bilo pohod na Toplice. Tu so nas internacionalci, oziroma rdečkarji pozdravljali z žvižganjem iz steklarne. Lepa olika. Popoldne je bil banket, katerega se udeležilo v Sokolskem domu nad 200 oseb, drugi so se razvrstili po raznih narodnih gostilnah. Slavnost je posetila tudi gospa dr. Tavčerjeva, katera je bila z velikim navdušenjem sprejeta.

Našim nasprotnikom pa naša slavnost ni bila po volji, hoteli so jo motiti na vsak način. Posebno so se pri tem pokazali naslednji: brata Jankovič, Strmolci Jožef in neki Fele. Ti verni socijalni organiziranci predrznili so se veneki narodni gostilni napasti Sokole, kateri so večinoma sorodniki gostilničarja ter so prišli tja z namenom, da bi jih posetili. Rdečim korenjakom pa ni šlo v glavo, da bi se mogli slovenski Sokoli predrzniti priti v Dolenjo vas. Poslužili so se „nožev“ in „dritelicev“ ter z njimi ranili in poškodovali Sokole. Gotovo prejme vsak izmed njih od gosp. Čobala zlato kolajno, ker so se tako trudili. Sram vas bodi možje in očetje, da greste s zvezi z mladino med napadalce. Lahko je torej razviditi, kako težko stališče imamo narodnjaki v Zagorju in kake sovražnike imamo med rdečimi, pod vodstvom očaka Čobala.

Iz Pule.

o— **Tužbe na kotarsku bolesničku blagajnu.** Od kad socialni demokrati imajo u rukama kotarsku bolesničku blagajnu, čuju se vedno tužbe na isto. Provdajaju reforme, nu te rek bi da idu samo za tim, kako će čim više novih mjesta stvarati i na istim postavljati njihove kaponje. Uveli su birokratizam prve vrsti. Njihove pak reforme imaju i drugi rezultat, t. j., da ozlovoljavaju svakoga, jer krše prava članova blagajne. Nedavno smo se bavili postupkom blagajne u pitanju jezika i iznijeli, kako su oni „internationalci“ protizakonito izbacili hrvatski jezik iz blagajne,

koji još ne uvedoše usprkos odluka c. kr. kotarskog poglavarstva. Nedavno se je desio jednoj ženi slučaj, da je bila iz blagajne izbačena, te se je tom prigodom teško ozledila. Tužbe na postupak sa isplaćanjem potpora čuli smo davno, nu iste postaju sve veće. Dapače i njihovi sumišljenici, koji su pristupili blagajni radi izbora, hoće sada da istupe, jer vide grozni postupak u istoj. I ti bi ljudi htjeli dobiti upravu bolesničke blagajne mornarice, da v istoj uvedu postupak, što su ga uvedli kod kotarske bolesničke blagajne. Dapače njihovi su ljudi govorili, da će ići za raspustom bolesničke blagajne mornarice, da se sve združi pod kot. bolesničkom blagajnom. Nu to su bili računani bez krčmara.

Odgovorni urednik: STEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Počakaj me, počakaj! kam tečeš tako hitro?

Že par ur letam in iščem trgovino, v kateri se govori slovenski, pa jo ne morem najti; kupiti bi si moral obleko.

Kaj ne veš, kje je naša slovenska trgovina?

Prosim Te povej mi takoj!

Če hočeš biti dobro postrežen, pojdi, kamor zahajamo mi vsi, namreč k

V. DOBAUSCHEK

TRST - ulica Giosue Carducci stv. 11. - TRST

Tam dobiš bogato zalogo gotovih oblek za moške in dečke, po jako ugodnih cenah, ter blago prve vrste. Dobiš tudi vse druge oblačilne predmete. kakor: Jopice, hlače, telovnike, srajce, jopice, spodnje hlače, ovratnike, zapestnice, naprsnike, nogavice, kravate, monture, modre in rujave, rumene in bele, naramnice, čepice, dežnike, nosne robce, itd.

Na razpolago je še kakih 2500 letnih oblek za moške, ter se zaradi pozne sezije prodajajo z znižanjem 20 1/2 vseh cen. Vrhutega dobi darilo vsak, kdor kupi blago v znesku K. 10.—

Hvala lepa, sedaj grem tudi jaz takoj, ter si bodem nakupil vse, kar potrebujem.

Na svidenje!

KUPUJTE VSI

Kolinsko kavino primes

Josip Stolfa mizarski mojster
TRST, ulica Belvedere št. 8. izdeluje vsakovrstna mizarska dela

Podpisani priporoča sl. občinstvo svojo

:: žganjarno ::
ulica Petronio številka 1.

A. B.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

Prvi odhodi iz Trsta:

23. julija parnik „Oceana“ Nowi-York via Patrasso-Palermo.
28. julija parnik „Sofia Hohenberg“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.
Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksoznimi inštalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.
Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molina Ploccolo št. 2. ali pa h kateremu si bo di agentu ali korespondentu družbe.

Cene nizke M. AITE brez konkurence

Velika zaloga z manifakturnim blagom

ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 5.

V obeh prodajalnicah dobiva se razno blago boljše kakovosti in najmodernejše iz prvih tovarn, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tudi vel kanska izbera platnega in bombažnega blaga, prtov in prticev ter vsake vrste perila tudi iz bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih odev, kakor tudi koltri lastnega izdelka. Pletenike, svilenine, raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke. VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE ZASTAVE IN DRUŠTVENE ZNAKE.

Kupljeno blago katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa se denar vrne brez nikakih zadržkov. Poskusiti in se prepričati

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje).

KUPUJE IN PRODAJA
VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA,
PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

VALUTE IN DEVIZE
PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEOE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskomt menic in inkaso, borzna naročila

SAFE-DEPOSITS

Promose k vsem žrebanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4 1/4 0

VLOGE NA KNJIŽICE

— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —

VLOŽENI DENAR OBREŠTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :

STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI

DOKUMENTOM, VKRCANJA. — — —

Uradne ure: 9 — 12., 2.30 — 5.30. — Brzojavi: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 973.